

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 12CoP/2/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2622207249
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2622207249.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Andrea Hadnagyová, v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpené procesným opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, dieťa rodičov: matka – C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom: E. XXX, F., a otec – G. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: F. H. XXXX/XX, F., zastúpený: JUDr. Lucia Sukopová, advokátka so sídlom: Františkánska 5, Trnava, o zvýšenie výživného k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 7P/58/2022-63 zo dňa 2. marca 2023, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie výrokom I. zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletej A. zo sumy 70,- eur mesačne na sumu 130,- eur mesačne s účinnosťou od 05.12.2022, výrokom II. určil, že výživné je zročné vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred do rúk matky, výrokom III. zaviazal otca na zaplatenie nedoplatku na zročnom výživnom matke za čas od 05.12.2022 do 28.02.2023 v sume 172,30 eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, výrokom IV. zmenil rozsudok Okresného súdu Senica č.k. 6P/3/2013-18 zo dňa 27.02.2013 v časti vyživovacej povinnosti otca k mal. A. a výrokom V. rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozsudok súd prvej inštancie po citácii § 62 ods. 1 a 2, § 78 ods. 1 a 3 z. č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „ZoR“) vecne odôvodnil tým, že z výsledkov vykonaného dokazovania a zisteného stavu veci vyvodil ten právny záver, že v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine bol návrh matky na zvýšenie výživného zo strany otca voči maloletej A. čiastočne dôvodný vzhľadom na zmenu pomerov, ktorá nastala jednak na strane maloletého dieťaťa, tak aj na strane jeho rodičov. Pri rozhodovaní o zvýšení výživného na maloleťú A. súd prvej inštancie zobral do úvahy tú skutočnosť, že v čase poslednej úpravy výšky výživného (v konaní vedenom na Okresnom súde Senica sp. zn. 6P/3/2013) dňa XX.XX.XXXX mala maloletá 9 mesiacov, bola v celodennej starostlivosti matky, v súčasnosti ide o dieťa takmer 11 ročné, žiačku 4. ročníka základnej školy, ktorá okolnosť bezpochyby predstavuje opodstatnený dôvod na zvýšenie výživného.

3. Otec poprel matkou tvrdenú dohodu z roku 2018, že zasielal pre maloleťú A. nepravidelne výživné v sume 100,- eur na mesiac raz za tri mesiace v sume 300,- eur (3x100,- eur) a požadu. Tvrdil, že výživné z tejto sumy predstavovalo sumu 70,- eur a 30,- eur bola splátka jeho pôžičky od matky, čo matka následne nepopierala. Súd prvej inštancie potom uzavrel, že otec platí výživné po 70,- eur mesačne vždy za tri

mesiace naraz a pozadu.

S ohľadom na vek maloletej A. je zrejmé, že jej postup do školského zariadenia so sebou prinieslo značný nárast finančných nákladov, ktoré matka musí vynakladať na jej aktuálne potreby. Je preto nutné, aby sa na týchto nákladoch zvýšenou mierou podieľal tiež biologický otec dieťaťa a nenechával prevažnú ťarchu na matke, ktorá zabezpečuje každodennú starostlivosť o maloletú o to viac, že otec sa okrem súdom určeného výživného žiadnym iným spôsobom o svoju najstaršiu dcéru nezaujíma a nič jej navyše nekupuje, napr. pri príležitosti jej narodenín, menín, Vianoc a podobne. Stretávanie otca s dcérou sa nerealizuje aj napriek tomu, že styk otca s dcérou bol tiež upravený súdom. Otec rozhodnutie súdu nerešpektuje a ani matka na výkone rozhodnutia netrvá, čím sa vzťah medzi otcom a najstaršou dcérou nevybudoval a nebuduje sa. Otec „tuší“, že sa boli s dcérou kúpať minulý rok, odvtedy ju nekontaktoval.

4. Vzhľadom na uvedený nezáujem otca o dcéru a vzhľadom na jeho príjem, ktorý by v súčasnosti pri dobrej pracovnej morálke dosahoval u svojho posledného riadneho zamestnávateľa I. F., J. K. vo výške 1.130,14 eur mesačne v čistom, je v možnostiach a schopnostiach otca zvýšené výživné platiť. Otec sa totiž sám tým, že pracovný pomer musel byť ukončený z dôvodu jeho neospravedlnenej absencie, pripravil o lepšie zamestnanie a s tým spojený lepší príjem. Sám svojím prístupom k povinnostiam sa dostal do súčasnej ťaživej finančnej situácie. Neospravedlnenú absenciu v práci mal napriek tomu, že vedel, že sa mu dňa XX.XX.XXXX narodila dcéra A.. Keď ho matka a dieťa najviac potrebovali, dňa 15.10.2012 prišiel vlastnou vinou o zamestnanie a následne dňa 29.12.2012 rodičia prestali žiť v spoločnej domácnosti. Otec tvrdil, že zdravotné problémy (brušný pruh, bolesti kolien) mal už v čase neospravedlnenej absencie v práci a má ich doteraz. Neponúkol však, ani nepredložil súdu prvej inštancie žiadny relevantný dôkaz o svojej doterajšej liečbe, ani intenzívnej súčasnej liečbe. Na pojednávaní dňa 02.03.2023 predložil odporúčajúcu lekársku správu zo dňa 01.03.2023, aby sa hlásil na chirurgickom oddelení za účelom operácie. Do dňa rozhodnutia vo veci žiadny dohodnutý termín nutnej operácie súdu neoznámil, lieky predpísané lekárom neužíva. Súd prvej inštancie preto vyhodnotil predloženú lekársku správu bez ďalšieho ako účelovú. Skutočný zdravotný stav otca dokrešľuje napr. jeho tvrdenie, že nájomné za byt, ktorý momentálne užíva, vlastníčke bytu neplatí, ale ho odrába na stavbe domu jej syna. Ak by skutočne súčasný zdravotný stav otca bol tak zhoršený, nemohol by vykonávať práce na stavbe, ktoré sú všeobecne považované za fyzicky ťažké. I z tohto pohľadu odporúčania lekára „zatiaľ nezdvíhať ťažké bremená“ otec zrejme nedodržiava.

5. Určené výživné v sume 130,- eur mesačne bude predstavovať asi 1/3-inu všetkých nákladov, ktoré matka na maloletú A. vynakladá v sume 300-350,- eur mesačne plus nie pravidelné výdavky na školu v prírode, tábory a pod. Súd prvej inštancie zohľadnil, že otcovi pribudli ďalšie 2 vyživovacie povinnosti k deťom z jeho následných vzťahov. Ak sa výživné určované zamestnanému rodičovi, resp. v súdnej kauze rodičovi, ktorý sa o zamestnanie pripravil nezodpovedným prístupom k nemu, má pohybovať podľa ustálenej rozhodovacej praxe v rozpätí 20 – 30 %, tak výška výživného na tri maloleté deti otca predstavuje sumu 339,- eur (30% zo sumy 1.130,14 eur). Po zaplatení výživného na maloletú A. v sume 130,- eur mesačne zostane na ďalšie dve mladšie dcéry suma 209,- eur.

6. K návrhu matky na zvýšenie výživného od otca sa pripojil tiež kolízny opatrovník. Pri 30-dňovom kalendárnom mesiaci maloletá A. bude mať denne výživné od otca v sume cca 4,33 eur (130,- : 30), ktorá suma, podľa názoru súdu prvej inštancie nie je vysoká, ani prehnaná, je primeraná potrebám a veku dieťaťa (takmer 11 rokov) a zodpovedá zárobkovým možnostiam a schopnostiam otca, ak sa bude snažiť riadne sa zamestnať.

7. Súd prvej inštancie uznal, že otec dieťaťa môže mať zdravotné ťažkosti, nie je to však stav zdravotne neriešiteľný. Otec sa neliečil (10 rokov) a nelieči sa. Až podanie návrhu matky na zvýšenie výživného a pojednávanie veci ho primälo navštíviť lekára, ktoré správanie súd prvej inštancie vyhodnotil v celom rozsahu ako účelové, snažiace sa o dosiahnutie najnižšieho výživného pre jeho dieťa. Samozrejme pre potreby dieťaťa budú slúžiť tiež matkou poberané rodinné prídavky vo výške 60,- eur mesačne a výživné od matky, ktorá okrem finančného zastrešovania potrieb maloletej zabezpečuje aj každodennú osobnú starostlivosť o dieťa, pretože otec jej v starostlivosti nápomocný nie je, s dieťaťom sa nestretáva, ani inak sa preukázane nezaujíma. Zvýšené výživné umožní, aby sa maloletá A. venovala aj voľnočasovým aktivitám, najmä volejbalu, plávaniu, angličtine. Doteraz celá ťarcha starostlivosti o maloletú bola výlučne na matke, ktorá návrh na zvýšenie výživného nepodala 10 rokov. Bude preto spravodlivé, aby sa na potrebách maloletej A. podieľal zvýšenou mierou aj otec, pretože je to v jeho možnostiach

a schopnostiach, musí byť však zodpovednejší k svojim povinnostiam, ktoré mu narodením jeho troch dcér vznikli.

8. Za čas od 05.12.2022 do 28.02.2023 otcovi pri zohľadnení platenia výživného tvrdeného otcom a preberaného matkou v sume po 70,- eur mesačne, vznikol nedoplatok na zročnom výživnom na maloletú A. vo výške 172,30 eur (za 27 dní mesiaca december 2022: 130,- eur mínus zaplatených 70,- eur deleno 31 krát 27 rovná sa 52,30 eur + za mesiace január a február 2023: 130,- mínus zaplatených 70 eur rovná sa 60,- eur krát 2 mesiace), ktorý nedoplatok je otec povinný matke zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Určenú lehotu súd prvej inštancie považoval za primeranú s poukazom na výšku nedoplatku.

9. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam podľa § 365 ods. 1 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ako aj preto, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že zvýši vyživovaciu povinnosť otca voči mal. A. B. zo sumy 70,- Eur mesačne na sumu 100,- Eur mesačne s účinnosťou od 05.12.2022.

11. Vecne dôvodil, že konajúci súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil okrem iného tým, že návrh matky bol čiastočne dôvodný, nakoľko došlo k zmene pomerov na strane maloletého dieťaťa, ako aj na strane jeho rodičov, tiež tým, že otcovi pribudli ďalšie dve vyživovacie povinnosti (k dvom mladším dcéram), otcom predložené lekárske správy, resp. potvrdenia, vyhodnotil ako účelové, pri určení výšky výživného vychádzal z príjmu, ktorý by otec dosahoval u bývalého zamestnávateľa I. F., J., vo výške 1.130,14 eur. Podľa názoru otca súd prvej inštancie nedostatočne zohľadnil zhoršenú zdravotnú situáciu otca, pribudnutie vyživovacích povinností otca, ako aj ne/možnosť zamestnania otca (v zamestnaní podobnom tomu, čo vykonával v minulosti), čím dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. Otcovi sa od posledného určenia výživného preukázateľne zhoršil zdravotný stav – v čase posledného určenia výživného mal síce tiež pruh, avšak menšieho rozsahu, nebola potrebná (v tom čase) operácia. Aktuálne sa mu nález zhoršil, z predloženého potvrdenia je zrejmé, že už je potrebné podstúpiť operáciu. Otcovi je zrejmé, že v dôsledku operácie nebude môcť ani brigádovať, a teda bude bez príjmu niekoľko týždňov až mesiacov, až do riadneho zotavenia. Je tiež otáznave, nakoľko sa mu po operácii obnoví schopnosť dvíhať ťažšie bremená. Aj z tohto dôvodu operáciu pruhu stále odkladá. Zdravotné problémy s oboma kolenami (meniskus, chrupavky) má tiež už dlhšie, z času na čas mu kolena opúchajú (dosť výrazne), kedy nemôže „bežne“ fungovať, bola mu už odporučená tiež operácia, avšak v tomto smere nie je jeho stav taký akútny ako v prípade pruhu. Nie je mu zrejmé, na základe čoho súd prvej inštancie vyhodnotil lekárske správy ako účelové, keď dokumentujú aktuálny zdravotný stav otca.

12. Súd prvej inštancie argumentoval tiež tým, že otec si z času na čas „odrobí“ platbu nájomného za byt, ktorý užíva, avšak nezohľadnil, že otec si „nájomné“ odrobí len vtedy, keď mu to jeho zdravotný stav dovolí. Takýmto spôsobom aj brigáduje – len ak mu to zdravotný stav dovolí. Preto je jeho príjem nestály a žiaden zamestnávateľ ho nie je ochotný zamestnať na trvalý pracovný pomer na pozíciu, kde je potrebné dvíhať ťažšie veci (stavebníctvo a pod.).

13. Pribudnutie ďalších 2 vyživovacích povinností nebolo podľa názoru otca dostatočne zohľadnené. Na mal. L. otec prispieva sumou 60,- Eur mesačne a na mal. M. sumou 50,- Eur mesačne (pričom sa podieľa tiež aj na osobnej starostlivosti o maloletú M. v niektorých dňoch po dohode s jej matkou). Matka mal. M. si požiadala o úpravu práv a povinností k mal. M., konanie je vedené pod sp. zn. 8P/2/2023 na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom, zatiaľ nebolo právoplatne ukončené (rodičia boli schopní predbežne dohodnúť sa na starostlivosti o maloletú a na stretávaní sa maloletej M. s otcom, sporným zostala výška výživného – matka mal. M. navrhuje výživné v sume 200,- eur mesačne).

14. Súd prvej inštancie vychádzal pri určení výživného z predpokladaného príjmu otca u zamestnávateľa I. F., J., u ktorého bol otec zamestnaný pred viac ako 10 rokmi v roku 2012 (v

odôvodnení rozsudku je omylom uvedený rok 2022), aj to na dobu určitú. Odišiel ešte pred uplynutím tejto doby zo zdravotných dôvodov. Iste, chybou otca bolo, že to „neriešil“ a jednoducho do práce po zhoršení zdravotného stavu neprišiel (čím došlo následne k ukončeniu pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa ešte pred uplynutím dohodnutej doby). Vychádzať však pri určení výživného z príjmu u zamestnávateľa, u ktorého bol zamestnaný pred viac ako 10 rokmi, na dobu určitú, nemohol v zamestnaní pokračovať kvôli zdravotným problémom, nepovažuje za adekvátne a dôvodné. Je zrejmé, že tento zamestnávateľ ho neplánoval zamestnávať ani pred viac ako 10 rokmi na trvalý pracovný pomer na dobu neurčitú (otec mal dohodnutý pracovný pomer „len“ na dobu určitú) a ak by aj mal zamestnávateľ záujem, zdravotné problémy otca mu toto zamestnanie neumožňovali vykonávať už pred viac ako 10 rokmi, nieto ešte teraz, keď sa zdravotný stav ešte zhoršil (a otec by mal z tohto dôvodu podstúpiť operáciu pruhu).

15. Vzhľadom na horeuvedené skutočnosti, najmä na zhoršený zdravotný stav a na jeho ďalšie dve vyživovacie povinnosti, otec navrhol zvýšiť výživné na mal. A. zo sumy 70,- eur mesačne na sumu 100,- eur mesačne, resp. maximálne 110,- eur mesačne, čo je suma, u ktorej sa nevie zaručiť, že ju bude splácať pravidelne, avšak vzhľadom na uplynutie niekoľkých rokov od posledného určenia výživného si je vedomý skutočnosti, že výživné je potrebné zvýšiť.

16. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka, ktorá navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vzhľadom k tomu, že súd prvej inštancie vo veci úplne zistil skutkový stav, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. S tvrdeniami otca uvedenými v odvolaní nesúhlasila.

17. K odvolaniu otca sa vyjadril procesný opatrovník. Uviedol, že od roku 2013, kedy bolo naposledy určené výživné otca na maloletú, jej nároky vzhľadom k dosiahnutému veku a potrebám podstatne vzrástli. Maloletá A. je v súčasnej dobe žiačkou 4. ročníka základnej školy, kde dosahuje výborné vyučovacie výsledky a venuje sa viacerým voľnočasovým aktivitám. Otec sa s maloletou nestretáva. Vyživovacia povinnosť si plní nepravidelne ani vo výške určenej súdom. Výška výživného v sume 130,- eur mesačne zodpovedá zárobkovým možnostiam a schopnostiam otca, ktorý by mal k svojim povinnostiam pristupovať zodpovednejšie. Z uvedených dôvodov navrhol odvolaním napadnutý rozsudok potvrdiť.

18. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – otcom, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP v spojení s § 62 ods. 1 CMP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 CMP), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolanie otca maloletej nie je dôvodné.

19. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bolo zvýšené výživné otcovi pre maloletú A. zo sumy 70,- eur mesačne na sumu 130,- eur mesačne s účinnosťou od 05.12.2022.

20. Odvolací súd nemal dôvod nesúhlasiť s napadnutým rozhodnutím ako i s podstatou argumentácie použitej súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia, teda s tými dôvodmi, pre ktoré bolo podľa súdu prvej inštancie potrebné zvýšiť otcovi výživné pre maloletú. Po oboznámení sa s obsahom spisu dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal všetkými predpokladmi, ktoré musia byť splnené pre rozhodnutie o zvýšení výživného a v odvolaní napadnutom rozsudku dostatočne vyložil, z akých dôvodov návrhu matky (aj keď iba čiastočne) vyhovel. Odôvodnenie napadnutého rozsudku nevykazuje žiadne logické, skutkové ani právne medzery, je objektívne presvedčivým (ktorou presvedčivosťou tu samozrejme je nutné mať na mysli schopnosť presvedčiť kohokoľvek s výnimkou toho, kto má záujem na celkom inom výsledku konania) a odvolaciemu súdu

poskytovalo možnosť sa len obmedziť na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie, keď otec vo svojom odvolaní neuviedol žiadne relevantné dôvody spochybňujúce správnosť záverov odôvodnenia súdu prvej inštancie (§ 387 ods. 2 CSP).

21. Odvolací súd uvádza, že samotný fakt, že sa otec s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje, ešte neznamená, že závery v ňom obsiahnuté nie sú správne. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodol o zvýšení výživného otcovi zo sumy 70 eur mesačne na sumu 130 eur mesačne na maloleté dieťa s účinnosťou od 5.12.2022. Odvolací súd pre potrebu vyporiadania sa s odvolacími námietkami otca dopĺňa nižšie uvedené.

22. Podľa § 26 ZoR, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

23. Podľa § 62 ods. 1,2,4 a 5 ZoR plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť(5).

24. Podľa § 75 ods. 1 ZR pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

25. Podľa § 78 ods.1 ZR dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

26. Podľa 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

27. Z vyššie citovaných ustanovení ZoR vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené opodstatnené hmotné potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady na jedlo, ošatenie, obuv, bývanie atď., ako aj ďalšie odôvodnené potreby dôležité pre výchovu a zdravie dieťaťa súvisiace so vzdelaním, prípravou na budúce povolanie, kultúrnym, športovým a rekreačným vyžitím; za odôvodnené potreby dieťaťa možno považovať nepochybné aj tvorbu úspor. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom dieťaťa ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnúť. Miera odôvodnených potrieb je rôzna podľa okolností konkrétneho prípadu, predovšetkým je odstupňovaná podľa veku dieťaťa (fyzickej a duševnej vyspelosti), jeho zdravotného stavu, schopností, zručností a spôsobu prípravy na budúce povolanie, záujmovej činnosti a celkové uplatnenie v spoločenskom živote. Odôvodnené potreby oprávneného dieťaťa sú závislé súčasne od schopností a možností rodičov. Ak sú tieto schopnosti a možnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby oprávneného dieťaťa, ktoré nie sú celkom bežné, ale sú prospešné všestrannému vývoju dieťaťa. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnúť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného rodiča sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce.

28. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. obdobia pred zmenou zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

29. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie (ktorý otec v odvolaní nenamietal), že naposledy bola otcovi určená vyživovacia povinnosť k maloletej A. rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 6P/3/2013-18 zo dňa 27.02.2013 vo výške 70 eur mesačne, kedy mala maloletá osem mesiacov, bola v celodennej starostlivosti matky. Aktuálne, v čase rozhodovania súdu prvej inštancie mala maloletá 10 rokov, navštevovala 4. ročník základnej školy. Výdavky matky na maloletú A. predstavujú platby krúžkov - volejbal 20 eur mesačne, plávanie 2-krát do týždňa v cene 12,40 eur/hod. a angličtina 2-krát do týždňa tiež v sume 12 eur/hod, za centrum voľného času na druhý polrok školského roka 2022/2023 48,-eur, obedy v škole 39,- eur mesačne, školskú družinu 10,- eur mesačne. Maloletá A. je zdravá, nemá žiadne vážne zdravotné problémy. Maloletá do školy dochádza z E. do F., s čím má matka spojené zvýšené výdavky, zároveň aj na drogériu a stravu doma. Matka na dieťa pravidelne mesačne vynaloží výdavky cca 300-350,- eur, k tomu vynaložila na školu v prírode, sústredenie z volejbalu jednorazovo 200,- eur. Nad rámec určeného výživného otec na výživu maloletej A. inak neprispieva, ani na narodeniny, meniny ani Vianoce. Matka zo svojho príjmu zároveň uhrádza výdavky na domácnosť - za poplatky za vodu 12,22 eur mesačne, plyn 71,- eur mesačne, elektrinu 30,- eur, telefón 18,98 eur. Príjem matky je aktuálne vo výške 1 502,21 eur mesačne v čistom. Otec je nezamestnaný, nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, brigádnicky si privyrába príležitostne na stavbách, aktuálne je zamestnaný na 4 hodiny denne s príjmom vo výške približne 300,- eur mesačne.

30. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie správne skonštatoval, že v danej veci sú splnené podmienky pre zvýšenie výživného otcovi pre maloletú, keď rodič má povinnosť prispievať na výživu dieťaťa až do času, kým dieťa nie je schopné sa samo živiť. Od ostatného rozhodovania o výživnom uplynulo dlhšie časové obdobie, jedenásť rokov, teda už len samotným uplynutím doby došlo objektívne k podstatnej zmene pomerov na strane maloletej, kedy prirodzene vzrástli jej potreby na bežné životné náklady. Maloletá bola v čase ostatného rozhodovania o výživnom v celodennej osobnej starostlivosti matky, v čase rozhodnutia o zvýšení výživného navštevovala 4. ročník základnej školy, s čím sú notoricky známe spojené zvýšené výdavky na poplatky v škole, stravovanie v škole, vzdelávanie v škole a cestovanie do školy. Bez pochybností totiž nástup do školy na prvý stupeň sa dôvodne spája s podstatným zvýšením výdavkov na dieťa a takúto zmenu aplikačná prax súdov všeobecne akceptuje ako dôvod na zmenu rozhodnutia o výživnom. Vzhľadom na odstup vyše jedenásť rokov od posledného rozhodovania o výživnom pochopiteľne vzrástli odôvodnené potreby maloletej vo všetkých ďalších oblastiach života a výdavky spojené s mimoškolskými aktivitami a osobnostným rozvojom maloletej.

31. Rovnako správne súd prvej inštancie správne skonštatoval, že od ostatnej úpravy výšky výživného jednoznačne došlo aj k podstatnej zmene pomerov odôvodňujúcej zvýšenie výživného i na strane rodičov. Čo sa týka príjmu matky, u nej došlo k podstatnej zmene okolností, keďže matka je zamestnaná, čím došlo k zvýšeniu jej príjmu na sumu 1 502,21 eur mesačne. Otec je naďalej nezamestnaný, dobrovoľne neevidovaný na úrade práce, brigádnicky si privyrába s príjmom vo výške 300 eur mesačne. Počet vyživovacích povinností zostal u matky nezmenený, otcovi vznikla vyživovacia povinnosť k mal. L., ktorú ma určenú rozhodnutím súdu vo výške 60 eur mesačne. Zároveň mu vznikla vyživovacia povinnosť k maloletej M., ktorú si plní po dohode s jej matkou vo výške 50 eur mesačne. Splnenie podmienok pre zvýšenie výživného v preskúmanom prípade súd prvej inštancie podrobne vysvetlil v napadnutom rozsudku (odsek 14).

32. Otec v odvolaní namietal zhoršenie zdravotného stavu od posledného určenia výživného, je potrebné, aby podstúpil operáciu, v dôsledku ktorej si nebude môcť brigádnicky privyrábať, bude bez príjmu, pričom je otázne, či sa mu následne obnoví jeho schopnosť zdvíhať ťažké bremená. Zároveň predložil lekársku správu od chirurga C. N. L. ošetrojúceho lekára, z ktorej vyplýva, že má zhoršený zdravotný stav, nakoľko mu bola diagnostikovaná slabínová prietrž s indikovanou operáciou a odporúčením zatiaľ nedvíhať ťažké bremená.

33. Odvolací súd súhlasí s argumentáciou otca, že v konaní preukázal zhoršenie zdravotného stavu vyžadujúce si operačné riešenie, aj napriek tomu však možno konštatovať, že je v možnostiach a schopnostiach otca mať riadny príjem. Pokiaľ by bol totiž otec doposiaľ riadne zamestnaný, mal by počas práceneschopnosti nárok na nemocenské ako náhradu príjmu od zamestnávateľa, čím by boli pokryté jeho pravidelné mesačné výdavky. Správne súd prvej inštancie tiež vychádzal z príjmu otca, ktorý by mohol dosahovať u zamestnávateľa I., J., pre ktorého vykonával prácu aj v minulosti, pričom tento zamestnávateľ pracovný pomer skončil z dôvodu neospravedlnenej absencie otca. Aj v súčasnosti tento zamestnávateľ ponúka prácu na pracovnej pozícii, ktorá zodpovedá možnostiam a schopnostiam otca, ktorý je dobrovoľne nezamestnaný, neevidovaný na úrade práce. Z obsahu pracovnej ponuky nevyplývalo, že zhoršený zdravotný stav otca by mu výkon takejto práce neumožňoval. Odvolací súd zdôrazňuje, že je povinnosťou oboch rodičov venovať všetky sily dôslednému zabezpečeniu výživy maloletých detí, ktoré sú v plnej miere odkázané výživou na svojich rodičov, keďže nie sú schopné sami sa živiť. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti plynie z toho, že je povinnosťou rodičov vyvarovať sa každého ne-/konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje skutočnosť, že otec je dlhodobo dobrovoľne nezamestnaný.

34. Odhladnuc od uvedeného súd prvej inštancie postupoval správne, pokiaľ nezohľadnil ani skutočnosť, že otec maloletej má mesačný príjem iba z brigádnickej činnosti, čo nemôže byť na úkor maloletého dieťaťa. Táto skutočnosť nie je dôvodom, pre ktorý by sa nemal uplatniť princíp potenciality príjmov, v zmysle ktorého súd neprihliada len na skutočné príjmy osoby povinnej platiť výživné, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jej potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré mohla mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax a dopyt na trhu. Na strane povinného otca preto správne súd prvej inštancie prihliadal na jeho schopnosti a tiež možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce.

35. Záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého vychádzal pri rozhodovaní o zvýšení výživného z príjmu otca vo výške od 1 130 eur v čistom, ktorý by otec mohol dosahovať, ak by sa zamestnal (vychádzajúc z ponuky práce I., J., t.j. zamestnávateľa, pre ktorého otec už prácu vykonával, a na výkon ktorej nie je potrebné mať ďalšie vzdelanie a prax), je náležitý a má preto oporu vo vykonanom dokazovaní. Princíp potenciality príjmov má prednosť pred princípom fakticity príjmov práve aj v prípade, že povinný nevyužije všetky svoje možnosti a schopnosti na získanie zamestnania s dostačujúcim príjmom na plnenie vyživovacej povinnosti k maloletému dieťaťu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 62 ods.1 Zákona o rodine, ktorý plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom považuje za ich prvoradú povinnosť. Je potrebné zdôrazniť, že v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Zjednodušene povedané, pokiaľ rodič plánuje zmenu zamestnania, zmenu bydliska alebo počtu vyživovacích povinností, musí mať na zreteli vždy už existujúce vyživovacie povinnosti tak, aby ich plnenie žiadnym spôsobom neohrozil.

36. Čo sa týka primeranosti výšky výživného odvolací súd sa zhodol so závermi súdu prvej inštancie, že primeraným zisteným a preukázaným pomerom účastníkov, potrebám maloletej ako i možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom oboch rodičov zodpovedá určenie výživného otca pre maloletú 130 eur mesačne. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe sa výživné povinného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30% jeho priemerného mesačného príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb), ktorému východisku pri rozhodovaní o výške výživného zodpovedá aj súdom prvej inštancie určené výživné s prihliadnutím na skutočnosť, že otcovi pribudli ďalšie dve vyživovacie povinnosti k mal. L. vo výške 60 eur mesačne a k maloletej M. vo výške 50 eur mesačne.

37. Z uvedeného potom vyplýva, že napriek zvýšeniu počtu vyživovacích povinností otcovi je stále v jeho možnostiach a schopnostiach plniť si vyživovaciu povinnosť k maloletej A. vo zvýšenej výške 130 eur mesačne.

38. Súd prvej inštancie teda správne prihliadol na príjem otca, ktorý by mohol dosahovať, ak by sa zamestnal, z ktorého potencionálneho príjmu otca vychádzal pri určovaní výšky výživného a jeho postup v prejednávanej veci podľa ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine bol úplne namieste. Súd prvej inštancie správne zvýšil vyživovaciu povinnosť otca k maloletej A., rešpektujúc zákonné kritériá rozhodujúce pre stanovenie rozsahu vyživovacej povinnosti. Súdom prvej inštancie zvýšené bežné výživné pre maloleté dieťa zo sumy 70 eur na sumu 130 eur mesačne je vzhľadom na vek, aktuálne životné náklady a tendenciu zvyšovania životných nákladov v budúcnosti primerané, zodpovedá 1/3-ine výdavkov maloletej a potenciálnemu príjmu otca vo výške 1 130 eur mesačne. Odvolací súd posúdením všetkých relevantných skutočností dospel k záveru, že zvýšenie výživného súdom prvej inštancie je vzhľadom na citované zákonné ustanovenia v odôvodnení preskúmaného rozsudku a z nich vyplývajúce zásady primerané a korešpondujúce skutkovému stavu zisteného súdom prvej inštancie a poznamenáva, že určené výživné zohľadňuje iba časť, jednu tretinu nevyhnutných potrieb maloletej a je nepochybné, že práve matka dopĺňa zdroj výživy maloletej na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre jej všestranný rozvoj, čo fakticky znamená, že podiel matky na výživnom nie je porovnateľným podielom otca, ale ho prevyšuje, pretože sa o maloleté dieťa stará osobne a dobrovoľne si voči nemu plní vyživovaciu povinnosť primerane v rozsahu zodpovedajúcom jej príjmu. Pokiaľ by uvedené okolnosti neboli zohľadnené, bolo by výživné určené vyššie.

39. Na základe uvedeného odvolací súd považoval rozhodnutie čo do výšky výživného za správne (keďže dôvody na zvýšenie výživného tu existovali už v čase podania návrhu na súd) a rovnako správne postupoval súd prvej inštancie pri výpočte vzniknutého nedoplatku (ktorý ani nebol odvolaním osobitne napádaný) a tento tiež otcovi správne povolil splatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s poukazom na výšku nedoplatku.

40. Odvolacie námietky otca preto odvolací súd nepovažoval za spôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozhodnutia, a preto rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP z dôvodu vecnej správnosti potvrdil spolu s vecne správnym výrokom o náhrade trov prvoinštančného konania.

41. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa vyššie citovaného ustanovenia § 52 CMP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nezistil žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

42. Senát odvolacieho súdu prijal tento rozsudok pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).